

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-236

25/02/2021

ქ. თბილისი

გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. გამარჯვებაში, შპს „დენმარკის“ გაჯის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „დენმარკის“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. გამარჯვებაში გაჯის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადება.

2007 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ შპს „ბურჯის“ გაჯის წარმოებაზე (გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. გამარჯვება) გაიცა №4 (29.03.2007) სახელმწიფო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. 2009 წელს კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე შპს „ბურჯზე“ გაცემული ნებართვა გადაეცა შპს „ლოგარითმს“. 2016 წელს ზემოაღნიშნული ნებართვა შპს „ლოგარითმისგან“ გადაეცა შპს „დენმარკს“. ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე (N4; 29.03.2007), „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 10 დეკემბრის N2-1146 ბრძანებით შპს „დენმარკის“ მინერალური ნედლეულის გადამამუშავებაზე (გაჯის წარმოება) გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, გაჯის საწარმო მდებარეობს გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. გამარჯვებაში, შპს „დენმარკის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 81.07.14.079, ნაკვეთის ფართობი 300 მ²). შპს „დენმარკის“ გაჯის საწარმოდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტს წარმოადგენს სოფ. ფოლადაანთკარი, რომელიც ტერიტორიიდან დაშორებულია 1 კმ-ით. ტერიტორიიდან დაახლოებით 450 მეტრში გადის საერთაშორისო მნიშვნელობის თბილისის შემოსავლელი გზა (ს9), დაახლოებით 600 მეტრში განთავსებულია შპს „სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ ნარჩენების განთავსების (სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაციის) ობიექტი, 820 მეტრში შპს „სამგორი-ველის“ გაჯის საწარმო (ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N74; 13.10.2010), დაახლოებით 390 მეტრში განთავსებულია გაზგასამართი სადგური. წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმების შედეგად, საწარმოს ტერიტორიის მიმდებარედ, დაახლოებით 60 მეტრში, დაფიქსირდა ორი მცირე ზომის ტბორი და წყლის არხი.

2020 წლის 24 აგვისტოს სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სამინისტროში წარმოდგენილ იქნა ინფორმაცია, რომლის მიხედვით 2019 წლის 18 ნოემბრიდან 25 ნოემბრის ჩათვლით განხორციელდა შპს „დენმარკის“ კუთვნილი გაჯის საწარმოზე გაცემული გარემოზე ზემოქმედების N000071 (2007 წლის 29 მარტის N04

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) ნებართვით გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის გეგმიური შემოწმება. განხორციელებული ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი დარღვევები: გაჯის საამქროს მტვერდამჭერ მოწყობილობას, ციკლონს არ გააჩნდა თერმოიზოლაცია და არ იყო აღჭურვილი ელექტროსპირალებით, ტემპერატურული რეჟიმის უზრუნველსაყოფად. ამასთან, მტვერისაგან დაცვის უფრო მაღალი ხარისხის მისაღწევად, არ იყო მოწყობილი გაწმენდის მეორე საფეხური - სახელოიანი ფილტრები; საწარმო არ იყო აღჭურვილი ხანძარსაწინააღმდეგო მოწყობილობებით და ინვენტარით (ხანძარსაწინააღმდეგო დაფები, ქაფწარმომქმნელი სითხის ბალონები); არ ჰქონდა შემუშავებული და სამინისტროსთან შეთანხმებული ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი; და სხვა. აღნიშნული ინსპექტირების საფუძველზე შედგა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმი, რის საფუძველზეც, სასამართლომ შპს „დენმარკ“ სცნო ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევად. თავის მხრივ, სამინისტრომ, მიღებული კორექციონების საფუძველზე, შპს „დენმარკის“ „მინერალური ნედლეულის გადამამუშავების-გაჯის საამქროს“ გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შესრულების მიზნით, 2020 წლის 6 ოქტომბერს N9520/01 წერილით უზრუნველყო გონივრული ვადების დადგენა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, გაჯის საწარმო ფუნქციონირებს 2007 წლიდან. ტერიტორიაზე განთავსებულია ბუნებრივ აირზე მომუშავე გაჯის გამოწვის მბრუნავი ღუმელი, რომლის წარმადობა შეადგენს 3 ტ/სთ-ს. ტერიტორიაზე მბრუნავ ღუმელთან ერთად განთავსებულია ლენტური ტრანსპორტიორი, ნედლეულის მიმღები ბუნკერი, გამწმენდი დანადგარი (ციკლონი), შემბერი და გამწოვი ვენტილაცია, მაღალი ძაბვის ტრანსფორმატორი. გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების თანახმად, საწარმოს წლიური წარმადობა შეადგენს 6240 ტონა გაჯს, 8 საათიანი სამუშაო გრაფიკითა და წელიწადში 260 სამუშაო დღით. აღნიშნული წარმადობის მისაღწევად საწარმოში ნედლეულის სახით გამოიყენება 7136 ტონა თიხა-თაბაშირი და 187200 მ³ ბუნებრივი აირი.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ქვეყანაში გაჯის მიმართ მზარდი მოთხოვნის გათვალისწინებით, კომპანია გეგმავს სამუშაო საათების გაზრდის ხარჯზე გაზარდოს საწარმოს წარმადობა. კერძოდ, დაგეგმილი ცვლილების განხორციელების შემდეგ საწარმო იმუშავებს 300 დღე, 18 საათიანი სამუშაო გრაფიკით და მისი წარმადობა იქნება 16200 ტონა წელიწადში. წარმოდგენილი ინფორმაციით, ნედლეულში გაიზარდა მასში არსებული მინარევების (კენჭების) რაოდენობა, რამაც განაპირობა ერთ ტონა გაჯის წარმოებაზე გამოყენებული ნედლეულის და ბუნებრივი აირის რაოდენობის ზრდა, შესაბამისად, აღნიშნული წარმადობისთვის წლის განმავლობაში გათვალისწინებულია 23490 ტონა თიხა-თაბაშირის და 972000 მ³ ბუნებრივი აირის გამოყენება.

საწარმოში ნედლეულის (რომელიც ძირითადად შედგება კალციუმის სულფატებისგან, ნაწილობრივ კი კალციუმ-მაგნიუმის სულფატებისა და კარბონატებისგან ნატრიუმ-კალიუმის ალუმოსილიკატთა და რკინის ნაერთთა მცირე მინარევებთან ერთად) შემოტანა ხდება ავტოთვითმცლელების საშუალებით. საწარმოში შემოსული ნედლეულის განთავსდება ხდება ნედლეულის გადასამუშავებელი დანადგარის მიმღებ ბუნკერში, საიდანაც ის ლენტური კონვეიერის საშუალებით გამოსაწვავად მიეწოდება მბრუნავ ღუმელს. მბრუნავ ღუმელს გვერდიდან, წინაღი დენის პრინციპით მიეწოდება ბუნებრივი აირი. მბრუნავი ღუმელიდან მზა პროდუქცია იყრება გამოსასვლელზე არსებულ ცხაურზე, საიდანაც მიეწოდება მზა პროდუქციის ბუნკერს. მიღებული

პროდუქციის ნაწილის რეალიზაცია ხდება ავტოთვიმცლელების საშუალებით, ხოლო ნაწილი იფუთება ტომრებში და ამ სახით მიეწოდება მომხმარებელს.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: არაორგანული მტვერი, აზოტის ორჟანგი და ნახშირორჟანგი. სულ საწარმოს ტერიტორიაზე იდენტიფიცირებულია მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის 6 წყარო, მათ შორის: გაჯის გამოსაწვავი მბრუნავი ღუმელი, ნედლეულის ავტოთვიმცლელებიდან ჩამოცლა და მიმღებ ბუნკერში ჩაყრა, ნედლეულის ლენტური ტრანსპორტიორით გადაადგილება, მზა პროდუქციის ბუნკერში გაჯის ჩაყრა, ავტოტრანსპორტში გაჯის ჩაყრა და დაფასობა, ნედლეულის საწყობი. წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებული ცვლილებების შემთხვევაში, როგორც ეს სკრინინგის განცხადებაშია აღნიშნული, იზრდება არაორგანული მტვრის გაფრქვევის წლიური ინტენსივობა, რაც შეეხება აზოტის ორჟანგსა და ნახშირორჟანგს, ბუნებრივი აირის ხარჯის გათვალისწინებით, გაიზრდება მათი როგორც წამური ისე წლიური ინტენსივობები. როგორც უკვე აღინიშნა, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ საწარმოში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა, რომ 2007 წლის 29 მარტის ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მეორე პირობის შესაბამისად, გაჯის საამქროს მტვერდამჭერ მოწყობილობას არ გააჩნდა თერმოიზოლაცია და არ იყო აღჭურვილი ელექტროსპირალებით. ასევე არ იყო მოწყობილი გაწმენდის მეორე საფეხური-სახელოიანი ფილტრები. ამასთან, გაჯის საამქროს გამოწვის ღუმელზე ორ ადგილზე დარღვეული იყო ჰერმეტიკობა, რომელიც შედეგად ინსპექტირების აქტის მიხედვით, შეკეთებული იქნა შემოწმების პერიოდშივე. შემოწმების შესახებ ინსპექტირების აქტის მიხედვით, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მეორე პირობის შესაბამისად, ტერიტორიაზე და გარე პერიმეტრზე არ იყო გაშენებული მწვანე ნარგავები, რომელიც წარმოადგენს მტვრისგან დაცვის საშუალებას. სკრინინგის განცხადებაში წარმოდგენილია მხოლოდ ინფორმაცია საწარმოს აირმტვერდამჭერი სისტემის ეფექტურობის შესახებ (95%), თუმცა, არ არის მოცემული მტვერდამჭერი სისტემის ტექნიკური მახასიათებლები და მისი არსებული მდგომარეობა. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელების შედეგად მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების რაოდენობის გაზრდა. დამატებით შესწავლას, შეფასებას და შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავებას საჭიროებს ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედება.

საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელია ხმაურის წარმოქმნა და გავრცელება. აღნიშნულ შემთხვევაში ხმაურის წყაროებს წარმოადგენენ ტექნოლოგიურ პროცესში ჩართული დანადგარ-მექანიზმები, კერძოდ: გაჯის გამოსაწვავი დანადგარი (ღუმელი), გამწოვი ვენტილაცია და ჩამტვირთველი, ასევე სატრანსპორტო საშუალებები, რომლებითაც ხდება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირება. სკრინინგის განცხადებაში წარმოდგენილი ხმაურის დონეების გაანგარიშების შედეგების მიხედვით, ხმაურის დონე 300 მეტრში ნორმაზე ნაკლებია, აღსანიშნავია, რომ უახლოესი მოსახლე ტერიტორიიდან დაშორებულია 1 კმ-ზე მეტი მანძილით.

საწარმოს განთავსების და მისი მიმდებარე ტერიტორია მთლიანად ანთროპოგენურია. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე არ ფიქსირდება მრავალწლიანი ხე-მცენარეები და წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობები. ასევე არ გამოვლენილა არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე (500 მეტრის რადიუსში) მსგავსი ტიპის საწარმოო ობიექტები არ ფიქსირდება, შესაბამისად ადგილი არ აქვს კუმულაციურ ზემოქმედებას.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად წარმოიქმნება მხოლოდ არასახიფათო ნარჩენები, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების სახით.

არასახიფათო ნარჩენი საწარმოში თავსდება შესაბამისად მარკირებულ კონტეინერებში და პერიოდულად გადაეცემა მუნიციპალური დასუფთავების სამსახურს, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სპეციფიკის გათვალისწინებით, არ არის მოსალოდნელი ახალი სახეობის ნარჩენების წარმოქმნა და ნარჩენების რაოდენობების მნიშვნელოვანი ზრდა. თუმცა, სკრინინგის განცხადების მიხედვით, გაჯის წარმოების პროცესში ნარჩენის სახით მიღებული კენჭები იყრება მათთვის განკუთვნილ ღია საწყობზე, საიდანაც შემდგომ ავტოთვითმცვლელების საშუალებით გაიტანება საწარმოს ტერიტორიიდან. დაზუსტებას საჭიროებს აღნიშნული ნარჩენის რაოდენობა და მისი საბოლოო მართვის საკითხები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოში წყალი გამოიყენება მხოლოდ სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. საწარმოს წყალმომარაგება ხორციელდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან, ხოლო სამეურნეო-ფეკალური წყლის ჩაშვება ხდება ბეტონის ამოსაწმენდ ორმოში, რომლის დაცლა ხორციელდება პერიოდულად, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. განცხადების მიხედვით, ვინაიდან საწარმოო პროცესში გამოიყენება ბუნებრივი თიხა, სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკი სხვა ნივთიერებებით, გარდა შეწონილი ნაწილაკებისა არ არსებობს. სკრინინგის განცხადებაში არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია აღნიშნული სანიაღვრე წყლების ორგანიზებული მართვის შესახებ, უფრო მეტიც განცხადების მიხედვით, სანიაღვრე წყლები გაედინება საწარმოს შემოგარენში არსებულ მინდვრებში. როგორც უკვე აღინიშნა, ტერიტორიის სიახლოვეს ფიქსირდება ზედაპირული წყლის ობიექტები, შესაბამისად, საწარმოს ექსპლუატაციის შედეგად მოსალოდნელია ზედაპირულ და გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება. აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დამატებით შესწავლას და შეფასებას. აღსანიშნავია, რომ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მეექვსე პირობის მიხედვით, გარემოს მტვრით დაბინძურების შემცირების მიზნით, კომპანიას განესაზღვრა, საწარმოს შიდა და გარე ტერიტორიების დალაგება სველი წესით. სკრინინგის განცხადებაში არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია აღნიშნული მიმართულებით წყლის გამოყენების შესახებ. თუმცა, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის კორესპონდენციის მიხედვით, აღნიშნული მიზნით კომპანია წყალაღებას ახორციელებს ზედაპირული წყლის ობიექტიდან.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

საქმიანობის სპეციფიკის, დაგეგმილი ცვლილების მასშტაბის და გარემოზე ზემოქმედების გათვალისწინებით გაჯის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამ (წარმადობის გაზრდა) შესაძლოა გამოიწვიოს გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. გამარჯვებაში შპს „დენმარკის“ გაჯის წარმოების ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;

2. შპს „დენმარკ“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად უზრუნველყოს სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „დენმარკს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „დენმარკის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი